

Таким чином, з усіх наявних на той час конфесій князь Володимир, державний діяч європейського рівня, обирає саме християнську віру і слов'янську азбуку як своєрідний знаковий код для передачі найважливіших людських і духовних здобутків, графічної форми поширення християнського вчення у слов'янському світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності / М. Брайчевський. – К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2002. – 154 с.

2. Грушевський М. Культурно-національний рух в Україні / М. Грушевський. – К., 1919. – С. 43.

3. Грушевський М. Історія України-Руси : в 11 т. / М. Грушевський ; редкол. : П. С. Сохань (голова) та ін. – К. : Наук. думка, 1991. – Т. 1. – С. 188–193.

4. Передрієнко В. А. Приватні листи XVIII ст. / В. А. Передрієнко. – К., 1987. – С. 7.

5. Півторак Г. Як розмовляли в стародавньому Києві / Г. Півторак // Вісник Міжнародної асоціації українців. – К., 1990. – С. 39.

Дата надходження до редакції: 23.11.2017 р.

УДК 811.161.2.378.14 (17)

Наталія МУШИРОВСЬКА,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри стилістики

і культури української мови

Рівненського державного гуманітарного університету

ПОБУДОВА МОДЕЛІ ФАХІВЦЯ В ГАЛУЗІ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ В МЕЖАХ КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Стаття присвячена проблемі моделі фахівця в межах курсу української мови за професійним спрямуванням. Зосереджено увагу на професії викладача іноземної мови та перекладача. Подано перелік основних видів діяльності, професійних та особистісних якостей, комунікативних навичок щодо кожної з цих професій для здійснення ефективної лінгвістичної підготовки в межах курсу української мови за професійним спрямуванням.

Ключові слова: професійне спілкування, професіограма, психограма, принципи професіографування, комунікативна складова професіограми.

Статья посвящена проблеме модели специалиста в рамках курса украинского языка профессионального общения. Сосредоточено внимание на профессии преподавателя иностранного языка и переводчика. Перечислены основные виды деятельности, профессиональные и личностные качества, коммуникативные навыки по отношению к каждой из этих профессий с целью осуществления эффективной лингвистической подготовки в рамках курса украинского языка профессионального общения.

Ключевые слова: профессиональное общение, профессиограмма, психограмма, принципы профессиографирования, коммуникативная составляющая профессиограммы.

The article is devoted to the problem of a model of a specialist within the course of Ukrainian language for professional purpose. The attention is focused on the profession of the teacher of a foreign language and an interpreter, on the main types of activities, professional and personal qualities, communication skills in relation to each of these professions that are listed in order to implement effective linguistic training within the course of the Ukrainian language for professional purpose.

Key words: professional communication, profессиоgram, psychogram, principles of profессиоgraphy, communicative component of profессиоgram.

Підготовка висококваліфікованих фахівців у вищій школі передбачає досконале володіння державною українською мовою відповідно до професійних вимог в усній та писемній формах. Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» покликаний сформувати комунікативну компетенцію та відповідні комунікативні навички майбутніх фахівців, які належать до ключових професійних компетентностей. Мета цього курсу згідно з чинними підручниками та нормативними документами – «сформувати в майбутніх спеціалістів професійно зорієнтовані вміння і навички досконалого володіння українською літературною мовою у фаховій сфері» [11, с. 15].

Диференційований підхід щодо мовної підготовки спеціалістів того чи іншого напрямку передбачає потребу окреслення вимог, які висувають, зважаючи на характеристики професійної діяльності, тому особливості підготовки, зокрема лінгвістичної, окреслюють професіограми обраної спеціальності. Проблема професіографії тісно пов'язана з проблемами діяльності, у зв'язку з чим її вивченню присвячені роботи С. Виготського, С. Рубінштейна, А. Леонтьєва, Б. Ананьєва, Г. Суходольського, А. Крилова та ін.

Комплексний підхід до вивчення й опису змістового і структурного наповнення професій із метою встановлення особливостей взаємовідносин суб'єкта з компонентами діяльності (зміст, засоби, умови, організація), а також функційного забезпечення цієї діяльності називається методом *професіографії*. Означений метод передбачає аналіз психологічного складника праці фахівця і ґрунтується на деталізованому дослідженні і систематизації отриманих даних – не лише кількісних, а й якісних. Професіографічний аналіз діяльності дає можливість скласти повне уявлення про особливості професії, окреслити вимоги до професійної, зокрема лінгвістичної, підготовки фахівця.

Як наслідок застосування методу професіографії укладають *професіограми*, які розробляють із тією чи іншою метою, послуговуючись конкретною схемою. Під час розробки професіограми, опираючись на описово-технологічні ознаки, вирізняють основні якості для кожної окремої професії. У науковій теорії професіограмою називають вичерпний опис особливостей певної професії, який дає уявлення про зміст праці та вимоги, що висуває певна професія до особистості (соціально-економічні, санітарно-гігієнічні, психофізіологічні тощо).

Професіограма дає змогу систематизувати соціальні, психологічні вимоги до суб'єкта, що займається певною професійною діяльністю і, зважаючи на них, визначає необхідні для цього якості особистості, що засвідчують її професійну придатність. Це своєрідний еталон успішного фахівця певної галузі, проте, як відзначають учені, вона може враховувати і варіанти виконання професійної діяльності на середньому рівні. Суть професіограми дає можливість отримати інформацію про зміст праці, психологічні якості й на основі порівняння нормативів з індивідуальними особливостями зробити висновок про відповідність людини певній професії. Професіограма як документ складається з опису змісту роботи (функцій, обов'язків, завдань, операцій) та фахових вимог (професійних, ділових, особистих якостей). Професіограма визначає також науково обґрунтовані норми і вимоги до тієї чи іншої професійної діяльності та особисті якості фахівця, які дають змогу виконувати професійні обов'язки на високому рівні, отримувати необхідний результат і водночас дозволяють за сприятливих умов розвиватися особистості працівника.

Складовою професіограми є *психограма*, що є описом людських якостей, необхідних для успішного виконання тієї чи іншої трудової діяльності. Зміст психограми залежить від професії. Її часто укладають із метою професійного відбору, професійної підготовки, раціоналізації праці й відпочинку, профорієнтації.

Види професіограм розрізняють відповідно до цілей їх створення: *професійний відбір кадрів* (містить професійно важливі якості фахівця та вимоги, що сприяють досягненню високої професійної майстерності); *раціоналізація навчання*

(робить акцент на необхідних якостях, які мають розвиватися в процесі оволодіння професією); *оптимізація праці та відпочинку* (виявляє психічні функції, які можуть відобразитися на трудових процесах, визначає слабкі місця в організації трудового процесу) та *професіограма з метою профорієнтації*, яка в узагальненому вигляді містить відомості про професію.

Відповідно до структури та змісту розрізняють декілька видів професіограм:

- *комплексну*, яка об'єднує соціальні, технічні, економічні, медико-гігієнічні та інші характеристики, вказує на предмет, мету, спосіб та критерії оцінки результатів діяльності;

- *аналітичну*, що висвітлює не окремі, а узагальнені об'єктивні нормативні показники професії і психології професійної діяльності, що дає змогу виокремлювати професійно важливі якості;

- *психологічно орієнтовану*, яка містить: а) опис перебігу зовнішніх процесів праці (тривалість робочого дня, нормативи робочого часу для виконання конкретних завдань, динаміку професійної активності, загальні помилки діяльності); б) опис перебігу внутрішніх процесів праці (типові реакції особи на певні професійні ситуації, освіта працівника, здібності й досвід), психічні, розумові процеси й емоційні стани (воля, увага, пам'ять, психомоторика);

- *психологічний модуль* як складник професійної діяльності (об'єктивні характеристики типового елемента – ліва частина модуля; психологічні вимоги до людини, які висуває цей елемент, – права частина модуля. Таких модулів щодо професії зазвичай декілька).

У наукових дослідженнях визначають такі основні принципи професіографії [5]:

- *цілеспрямованості*: передбачає вивчення психології професії для вирішення дослідницьких або практичних завдань, чіткий предмет дослідження і методи;

- *особистісного підходу*: характеризується можливими варіаціями індивідуального стилю діяльності, компенсацією одних особистісних якостей іншими;

- *допусків*: визначає набір не лише професійних якостей і протипоказань, але й межі мінімуму та максимуму при їх вимірюванні;

- *надійності*: виявляє, описує і враховує нестандартні, складні ситуації, не обмежуючись при цьому лише сприятливими умовами праці;

- *диференціації та типізації*: враховує не лише внутрішньо-професійні особливості, а й об'єднує в групи подібні професії;

- *перспективності й реальності*: розглядає професії в культурно-історичній перспективі, враховуючи шляхи розвитку професії;

- *етичний*: вимагає дотримання поваги до різних професій, не допускаючи при цьому знецінення будь-яких видів праці;

- *конкретності*: допомагає з'ясувати ступінь значущості завдань, які виконує працівник, визначає частоту їх вияву, часовий розподіл, послідовність;

- *цілісності*: розглядає професійну діяльність людини як цілісну систему, а не як набір поодиноких дій, операцій;

- *системної детермінації*: враховує залежність окремої професійної діяльності від типу організації, де працює суб'єкт;

- *діяльнісного опосередкування*: визначає своєрідність предметного та функційного змісту трудової діяльності, враховує свідомість, досвід суб'єкта праці, перебіг психічних процесів.

Пізнання закономірностей окремої професійної діяльності, психології професії й надання практичних порад щодо вдосконалення, досягнення ефективності праці засновані на отриманні і використанні наукових фактів. Із цією метою застосовують конкретні методики дослідження: 1) аналіз робочої документації (інструкції тощо); 2) спостереження за виробничим процесом із метою отримання загальної інформації про зміст діяльності; 3) хронометраж – оцінка часових параметрів процесу праці; 4) опитування (бесіда, анкетування, експертні оцінки тощо) – отримання інформації в письмовій та усній формах від суб'єкта праці; 5) самоспостереження і самозвіт – відтворення працівником особистих вражень, думок, переживань, викликаних трудовими завданнями; 6) трудовий метод – отримання характеристики діяльності від експериментатора, залученого до трудового процесу; 7) біографічний метод – аналіз життєвого і професійного шляху фахівця; 8) фізіолого-гігієнічні методи – вивчення умов діяльності; 9) природний і лабораторний експеримент – вивчення психологічних особливостей суб'єкта праці за допомогою психометричних тестів, особових опитувальників.

Професіограму складають, користуючись такими правилами:

- специфічність (конкретність) опису певної діяльності;
- комплексність вивчення;
- динамічність вивчення (врахування розвитку діяльності);
- системність (вивчення взаємозв'язків і взаємовпливу окремих характеристик діяльності);
- ідентичність прийомів (для коректного порівняння професій);
- використання якісно-кількісних методів.

Професіограма має такі характеристики: 1) загальні відомості про професію (найменування, призначення, професійні обов'язки, показники результативності праці); 2) зміст діяльності (основні завдання, потоки інформації, помилки); 3) засоби діяльності (відтворення інформації, знаряддя праці); 4) умови діяльності (санітарно-гігієнічні, соціально-психологічні, естетичні); 5) організація діяльності (вид та обсяг робочого навантаження, режим праці й відпочинку); 6) характеристики суб'єкта діяльності (виконувані функції, робочі стани, комунікативні особливості).

Психограма має відтворювати вимоги і характеристики мотиваційних, когнітивних, емоційно-вольових, характерологічних та інших професійно важливих якостей суб'єкта праці.

У процесі створення професіограм і психограм передбачено певні етапи. Перший етап становить складання переліку виконуваних фахівцем завдань, дослідження найбільш принципових та індивідуальних зразків роботи. На другому – вибудовують модель функцій суб'єкта щодо виконання кожного завдання; описують провідні завдання, а також дії, психічні функції, процеси, здібності, вміння для їх виконання; висувують гіпотези про передбачувані професійно важливі якості, рівень їх прояву (високий, середній, низький) та ступінь складності їх набуття для пересічного працівника.

Професіограму зазвичай складають у формі текстового опису, таблиці або аналітичного графіка. Професіограма містить такі відомості: 1) назва професії (її синоніми), галузь діяльності; 2) загальний опис роботи (резюме), що складається з мінімум чотирьох пунктів:

- функції, які виконує працівник, результати його праці, вимоги до продукту або результату діяльності й дій працівника;

- як виконується робота, з використанням яких технологій, знарядь праці, в яких умовах;

- у чому полягає призначення діяльності, як пов'язана робота з іншими видами робіт та продуктами діяльності;

- які вимоги ставлять до суб'єкта діяльності.

Побудова моделі майбутнього фахівця в галузі іноземної філології пов'язана з професіями викладача (вчителя) іноземної мови та перекладача. Для якісної професійної підготовки та визначення основних пріоритетів лінгвістичної підготовки таких фахівців у курсі української мови за професійним спрямуванням корисно пропонувати завдання щодо укладання та розгляду професіограм учителя і перекладача. Професіограми цих професій представлено нами у таблицях 1, 2.

Комунікативна компетенція як основа комунікативного складника професіограми фахівця-іноземного філолога (викладача, перекладача) має декілька основних компонентів: опрацювання документів, вміння вести соціальний та міжособистісний діалог, викладати навчальний матеріал, готувати та виголошувати публічні виступи.

Ураховуючи вищезазначене, навчальні програми і підручники з української мови (за професійним спрямуванням) узагальнено виокремлюють низку комунікативних характеристик, які репрезентують фахівця [11, с. 71]. Щодо комунікативної професіограми вчителя іноземної мови, перекладача, пріоритетними є такі характеристики мовця:

- уміння формулювати мету і завдання професійного спілкування;

- уміння аналізувати предмет спілкування;

- уміння організувати обговорення, керувати спілкуванням, регламентувати його;

- уміння послуговуватися засобами етикету для ефективної комунікації, виявляти за допомогою мовних засобів ввічливість, тактовність;

- уміти організувати бесіду, дискусію, дебати, перемовини тощо;

- уміти використовувати різні комунікативні тактики для реалізації обраної стратегії;

- уміти аналізувати і вирішувати конфлікти та кризові ситуації;

- уміти доводити, обґрунтовувати, вмотивовувати, аргументувати, спростовувати, заперечувати, відхиляти, оцінювати;

- уміти перефразувати, виокремлювати тези, володіти навичками вербалізації;

- уміти шукати найдоречніші варіанти перекладу, володіючи багатством лексичних і граматичних засобів, синонімією;

- уміти аналізувати і редагувати переклади згідно з нормами української літературної мови;

- уміти перетворювати письмову інформацію в усну і навпаки;

- володіти методами компресії і декомпресії тексту;

- володіти всіма стилями сучасної української літературної мови;

- володіти жанрами ділового і наукового спілкування (в усній та писемній формах);

- бути грамотним, дотримуватися мовленнєвих норм як у писемному, так і в усному мовленні;

Учитель іноземної мови

<p>Професія Домінантний спосіб мислення Базові знання (теоретичні), рівень Базові знання (практичні), рівень Професійна галузь Міжособистісна взаємодія Основний інтерес Додатковий інтерес Умови роботи</p>	<p>учитель іноземної мови; адаптація – формалізація; гуманітарні, іноземна філологія, рівень – високий (теоретичний); педагогіка і психологія, рівень – середній (практичний); педагогіка; за типом «разом»; соціальний; артистичний; у приміщенні, мобільний</p>
<p>Основні види діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчання іноземної мови відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів, пояснення нового матеріалу та контроль за його засвоєнням; - допомога в розкритті творчого потенціалу, здібностей учнів, виявлення їх інтересів та нахилів; - добір методів і прийомів навчання, участь у розробці й упровадженні навчальних програм; - проведення виховної роботи, участь у формуванні особистості учня; - організація позакласних заходів, ведення дискусій, диспутів, зборів; - складання тематичних планів, оформлення документації (журналів, звітів). <p>Якості, які забезпечують успіх професійної діяльності:</p> <p>здібності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - викладацькі; - організаторські; - вербальні (вміння говорити чітко, зрозуміло, виразно); - ораторські (вміння виступати публічно); - комунікативні (навички спілкування та взаємодії з людьми); - розвинена пам'ять; - високий рівень розподілу уваги; - урівноваженість (психічна й емоційна); - здатність до співпереживання; <p>особистісні якості, інтереси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміння працювати з дітьми, зацікавити, залучити до співпраці; - відповідальність, самоконтроль, вимогливість до себе й інших; - урівноваженість, толерантність, нейтральне ставлення до людей; - інтерес і повага до інших, тактовність; - цілеспрямованість, прагнення до самовдосконалення; - оригінальність, артистизм, різнобічні інтереси; - швидкість реакції; - спостережливість (здатність побачити тенденції в розвитку дитини, у формуванні її вмінь, навичок, зародженні потреб та інтересів). <p>Якості, що перешкоджають ефективності професійної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - неорганізованість; - неврівноваженість; - агресивність; - нездатність розв'язання завдань відповідно до змінюваних обставин; - егоїстичність; - відсутність організаторських здібностей. <p>Застосування професійних знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - освітні установи (школи, дитячі садки, заклади вищої освіти); - соціальні організації (інтернати, притулки, дитячі центри творчості й дозвілля); - правоохоронні органи; - навчально-методичні центри 	

- володіти ораторськими здібностями, культурою публічного виступу і презентації, уміти зв'язно і чітко висловлювати думки, мати чисту вимову, багатий словниковий запас;
- уміти доречно послуговуватися тропами, риторичними фігурами, фразеологічними засобами;
- уміти налагоджувати контакти з людьми

- різного віку, статі, соціального стану і культури, володіти технікою спілкування;
- уміти пояснювати новий матеріал доступними для певного віку й індивідуальних особливостей засобами;
- уміти використовувати слово для корегування поведінки співбесідника.

Перекладач

<p>Професія Домінантний спосіб мислення Базові знання (теоретичні), рівень Базові знання (практичні), рівень Професійна галузь Міжособистісна взаємодія Основний інтерес Додатковий інтерес Умови роботи</p>	<p>перекладач; адаптація – формалізація; гуманітарні науки, рівень – високий (теоретичний); філологія, іноземні мови, рівень – середній (практичний); іноземна мова; час від часу; соціальний; підприємницький; установа, мобільний</p>
<p>Основні види діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організація і проведення екскурсій для іноземців, - супровід під час візитів іноземців у країну та поїздок за кордон; - синхронний переклад під час презентацій, ділових зустрічей, переговорів; - письмовий переклад (наукової, художньої, публіцистичної літератури); - складання інформаційно-тематичних планів і звітів; - переклад теле- і радіопрограм, кінофільмів; - викладацька діяльність. <p>Якості, що забезпечують успішність виконання професійної діяльності:</p> <p>здібності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - комунікативні (уміння контактувати з людьми різного віку, статі, соціального статусу, культури); - вербальні (уміння зв'язно висловлювати свої думки, мати чітку вимову, багатий словниковий запас); - організаторські; - мнемонічні (хороша пам'ять); - гнучкість розумових процесів, високий рівень розподілу уваги; - здатність швидко приймати рішення відповідно до ситуації; - здатність подавати матеріал відповідно до особливостей аудиторії; - фізична та психічна витривалість; <p>особистісні якості, інтереси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ввічливість, тактовність, стриманість; - допечність; - енергійність, наполегливість; - почуття гідності; - ерудованість; - порядність. <p>Якості, що перешкоджають ефективності професійної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - замкнутість, некомунікабельність; - нестриманість, дратівливість; - брутальність, невихованість; - неухважність; - пасивність. <p>Застосування професійних знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - туристичні агентства; - міжнародні організації, компанії; - презентації, переговори, ділові зустрічі; - музеї, галереї, виставки; - освітні установи 	

Висновки. Отже, метод професіографування допомагає в побудові моделі фахівця, окреслює комунікативну ситуацію, мету й особливості професійного спілкування. Комунікативну компетентність і комунікативні навички майбутніх фахівців слід розглядати не абстрактно, а опираючись на професіограми, які доцільно використовувати у процесі навчання, – лише за таких умов виникатиме розуміння комунікативних процесів і стійка мотивація у вивченні мови.

У процесі складання професіограм розкриваються комунікативні особливості роботи викладача іноземної мови й перекладача та основні навички, яких слід набути: *комунікативні* (здатність встановлювати контакти з людьми різного віку, соціального статусу, культури, розвитку тощо; вміння доступно пояснювати матеріал відповідно до вікових особливостей учнів, знання термінології; здатність коригувати словом поведінку співрозмовників, аналізувати і вирішувати конфлікти;

вміння виявляти повагу засобами мовного етикету) та *вербальні* (здатність чітко висловлювати свою думку; мати багатий словниковий запас; уміння шукати найбільш релевантні варіанти перекладу, послуговуючись багатством лексики і граматики української мови; знання синонімів мовних ресурсів; використання риторичних, фразеологічних засобів).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волченко О. М. Формування комунікативної компетенції майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О. М. Волченко. – К., 2006. – 264 с.
2. Зінченко В. О. Теоретичні основи побудови моделі сучасного фахівця [Електронний ресурс] / В. О. Зінченко. – Режим доступу : <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/104/18136-teoretichni-osnovi-pobudovimodelisuchasnogo-faxivcu.html>.
3. Кабардов М. К. Типы языковых и коммуникативных способностей и компетенций / М. К. Кабардов, Е. В. Арцишевская // Вопросы психологии. – 2003. – № 1. – С. 34–49.
4. Леган В. П. До проблеми професійної компетентності викладача іноземної мови / В. П. Леган // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Вип. 29. – С. 84–87. – (Серія «Педагогіка. Соціальна робота»).
5. Маркова А. К. Модель спеціаліста. Професіограма. Психограма [Электронный ресурс] / А. К. Маркова. – Режим доступу : http://www.ido.rudn.ru/psychology/labour_psychology/ch4_5.html.
6. Пригодій М. А. Формування моделі фахівця – основа майбутньої професійної діяльності та ефективної підготовки до неї [Електронний ресурс] / М. А. Пригодій, П. В. Васюченко. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/20100916/pe_prigod.htm.
7. Скиба К. Теоретичні засади побудови моделі фахівця в галузі перекладу / К. Скиба // Порівняльно-педагогічні студії. – 2015. – № 1(23). – С. 123–129.
8. Троценко О. Професійний розвиток майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи засобами моделювання [Електронний ресурс] / О. Троценко. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/103.pdf>.
9. Фролова С. Л. Новые подходы к разработке модели специалиста как образа профессионального идеала студентов [Электронный ресурс] / С. Л. Фролова. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/tehnologiyarazrabotki-modeli-spetsialista-kak-obraza-professionalnogo-ideala>.
10. Цетлін В. С. Якими професійними якостями повинен володіти вчитель іноземної мови / В. С. Цетлін // ІЯШ. – 1996. – №3. – 243 с.
11. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – Вид. 3-тє, випр. і доп. – К. : Алерта, 2013. – 696 с.

Дата надходження до редакції: 05.03.2018 р.